

مجلس شورای اسلامی ایران

روانشناسی ستایشگری

دکتر غلامرضا محمودی

عضو هیئت علمی و استادیار دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز

www.ketab.ir

روانشناسی
ستایشگری

دکتر غلامرضا محمودی

نمبر: ۱۳۹۵

سمرگان ۱۰۰۰ نسخه

حاجی: ول (عج)

طراح: ... بی

ویراستار: مهرداد میرقاسمی

شاپک: ۰-۲۵-۶۰۰-۹۸۷

قیمت: ۱۰,۰۰۰ تومان

محمودی، غلامرضا، ۱۳۵۱

روانشناسی ستایشگری / غلامرضا محمود

تهران، انتشارات قدیم الاحسان، ۱۳۹۵.

۱۷۶ ص

شاپک: ۶۷۸-۶۰۰-۷۱۷۰-۲۵-۰

موضوع: عبادت

۳۹۱۳۹۴: ۹۱۳۹۴

۲۰۴/۳ رده بندی دیوپی:

شماره کتابشناسی ملی: ۷

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتاب‌نامه ص. ۱۷۱ - ۱۷۶؛ همچنین به صورت زیرنویس.

مرکز پخش: تهران، میدان قیام، بلوار قیام،
نیش خیابان مشهدی رحیم، پلاک ۴۳

سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۰۷۷۷

تلفون: ۰۲۱-۳۳۵۴۶۶۳۱

w w w . d i n k a l a . i r

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار نویسنده.....
	فصل اول؛

۱۳	ستایشگری در گذر تاریخ.....
۱۴	گواهی تاریخی بر فطری بودن ستایشگری و پرستش.....
۱۷	دین به عنوان بطنه.....
۱۸	الف. مقام و وجه.....
۲۰	ب. خویشاوندی.....
۲۲	ج. نوع دوستی و سویه تبادل اجتماعی.....
۲۳	د. یاری رسانی و سویه وحدت اجتماعی.....

فصل دوم؛

۲۵	ستایشگری: روایت زندگی.....
۲۵	انگیزه ستایش و سایر انگیزه‌ها.....
۲۷	ستایشگری و جریان زندگی.....
۲۹	ستایشگری و سلامت روان.....
۳۰	رسالت ستایشگری.....

فصل سوم؛

۳۵	ستایشگری: شخصیت‌پردازی در برابر شخصیت‌سرایی.....
۳۵	شخصیت‌سرایی عامیانه.....
۳۷	شخصیت‌پردازی ادبی.....
۳۸	شیوه‌های شخصیت‌پردازی ادبی.....
۳۸	انواع شخصیت در شخصیت‌پردازی ادبی.....
۴۱	شخصیت‌پردازی دینی.....
۴۲	شخصیت‌پردازی علمی.....
۴۵	شخصیت‌پردازی در ستایشگری.....

فصل چهارم؛

۴۹	ستایشگری: نماد در برابر علامت.....
----	------------------------------------

۴۹	کهن الگوهای ناهشیار جمعی
۵۲	خدا به عنوان یک شکل کهن الگویی
۵۲	خدا به عنوان محتوای کهن الگویی
	فصل پنجم؛
۶۱	ستایشگری: دلبستگی در برابر وابستگی
۶۱	دلبستگی
۶۴	الگوهای فعال درونی و دوام الگوهای دلبستگی
۶۴	خداوند به عنوان یک منبع دلبستگی
۶۶	خداجویی و حفظ نزدیکی با خداوند
۶۶	نیایش
۶۷	ما ای ام، الهی
۶۸	بحران و دلبستگی
۶۸	بیماری و آسیب
۶۸	مرگ و سوگواری
۶۹	خاستگاه ایمن الهی
۷۰	باور کودکان نسبت به خدا
۷۰	روابط با سایر شخصیت‌های محوی
۷۲	روابط با رهبران و علمای دینی
۷۳	دلبستگی در مقابل وابستگی
۷۴	تفاوت‌های دلبستگی با وابستگی
	فصل ششم؛
۷۷	ستایشگری: تجربه در برابر اتفاق
۷۷	ساختار جهان هستی
۷۸	نظام طولی
۷۸	نظام عرضی
۸۰	پیامد روان شناختی نظام‌های طولی و عرضی در زندگی
۸۵	تصویرسازی ذهنی
	فصل هفتم؛
۸۹	ستایشگر: شخصیت یا مهارت
۹۰	مفروضات رابطه‌ی شخصیت با شغل

۹۱	 شخصیت و منش ستایشگر
۹۹	 مهارت ستایشگر
فصل هشتم؛	
۱۰۳	 مخاطب‌شناسی در ستایشگری
۱۰۴	 سنخ‌شناسی شخصیت مخاطب
۱۰۵	 قرمز؛ گردانندگان قدرت
۱۰۹	 آبی‌ها؛ نیک‌رفتارها / ارتباط‌جوها
۱۱۳	 سفیدها؛ آرامش‌طلب‌ها
۱۱۷	 زردها؛ خوش‌اندراها
فصل نهم؛	
۱۲۳	 روانشناسی محیطی و ستایشگری
۱۲۵	 محیط پیرامون
۱۲۷	 ویژگی‌های خاص محیط پیرامون
۱۳۱	 روانشناسی محیط فیزیکی ستایشگری
۱۳۴	 حس جمعی
فصل دهم؛	
۱۳۵	 ابزارشناسی در ستایشگری
۱۳۶	 نگرش
۱۴۱	 روان‌شناسی و موسیقی
۱۴۸	 موسیقی، ابزاری موثر برای عبادت
فصل یازدهم؛	
۱۵۱	 آسیب‌شناسی
۱۵۲	 آسیب‌شناسی شخصیت
۱۵۳	 اختلال شخصیت خودشیفته
۱۵۵	 نشانه‌شناسی اختلال شخصیت خودشیفته
۱۵۸	 اختلال شخصیت نمایشی
۱۵۹	 نشانه‌شناسی اختلال شخصیت نمایشی
فصل دوازدهم؛	
۱۶۵	 اعتماد یگانه شرط اعتقاد
۱۷۱	 فهرست منابع

پیشگفتار نویسنده

نخستین بار که درباره‌ی یک موضوع دینی از منظر روانشناسی بحث کردم ترم اول تدریسم در دانشگاه بود. در آن زمان (پاییز ماه سال ۱۳۷۶)، هم زمان با تحصیل در دوره‌ی دکترای روانشناسی به دلیل بورس بودم در واحد تهران مرکزی مشغول به تدریس شده بودم. نخستین درسی که تدریس کردم «انگیزش و محرک» بود. این درس یکی از دروس مهم و از نظر موضوع بسیار متنوع و جذاب است که علامت‌گذاری زیادی به آن دارم. این درس شما را وادار می‌دارد تا مطالب موازی زیادی را بیان کنید. به یاد داریم که در چند جلسه بحث، موضوع ما را به سمت عاشورا برد. جالب آن که بحث ما با دهه‌ی اوون محرم آغاز شد. موقعیت را مناسب دیدم و یک جلسه‌ی کامل عاشورا را از منظر انگیزشی اثر بخشی مورد تجزیه و تحلیل قرار دادیم. از آن زمان تا کنون یعنی هجده سال است که این روند ادامه دارد و هفتاد و یک محرم و عاشورا بلکه سایر رخدادها و موضوعات دینی را متناسب با شرایط زمانی آن در کلاس‌های دانشگاهی مورد بررسی قرار می‌دهیم.

اما همیشه خلاء یک کتاب مدون در این حوزه‌ها احساس می‌شد... تا این که به واسطه‌ی دوستم آقای حسین میری نسب با آقای جواد حیدری آشنا شدم. همان جلسه‌ی نخست دیدار کافی بود که مطمئن شوم چقدر دغدغه‌ی ذهنی ایشان به بنده نزدیک است و از طرف دیگر ایشان به عنوان کسی که سال‌ها در رابطه با آن موضوعات، مسائل بسیاری را از نزدیک حس کرده بود نقش عامل برانگیزاننده و سوق دهنده‌ی بنده را پیدا کرد. حدود یک سال تقریباً هر هفته درباره‌ی موضوعات مختلف دینی با محوریت ستایشگری صحبت کردیم. ادامه‌ی این نشست‌ها به کلاس‌های موسسه قدیم الاحسان با موضوع روان‌شناسی ستایشگری انجامید. لازم به ذکر است که این عنوان از میان گفتگوهای صورت گرفته بیرون آمد. به توصیه‌ی

آقای جواد حیدری تألیف کتابی با این عنوان در دستور کار قرار گرفت. در حقیقت، این کتاب در ابتدا فقط یک عنوان بود و اگر تشویق و یادآوری موضوعات نشست های گذشته از جانب ایشان نبود بنده در نوشتن این کتاب تردید داشتم. در نهایت با دعای عزیزان همراه و عنایت و لطف پروردگار این کتاب به رشته ی تحریر در آمد.

کتابی که در پیش رو دارید شامل دوازده فصل است. شش فصل نخست ستایشگری را به لحاظ ریشه های تاریخی و معانی تخصصی آن از منظر روانشناسی مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است. اگر به عناوین فصول ابتدایی نگاهی بیاندازید متوجه خواهید شد که هر یک از عناوین کاملاً جدا بوده و تلاش شده است تا ستایشگری با نگاهی کاملاً علمی و بدون هرگونه سطحی نگری تفسیر شود. از این شش فصل نخست، فصول دیگر به موضوعاتی مانند ویژگی های روانی شخصیت، ستایشگران، رابطه ی حیطه های نوینی چون روانشناسی محیطی، روانشناسی ارگونومی، ابزارشناسی ستایشگری، و آسیب شناسی ستایشگران مربوط می شوند. در فصل آخر نیز خلاصه ای از تحول ستایشگری از بدو تاریخ تا انسان ستایشگر تحول ساز ارائه شده است. ذکر این نکته بسیار حائز اهمیت است که کتاب روانشناسی ستایشگری صرفاً آغازی است بر این راه دراز.

همان طوری که دوستان علاقه من و همراه نگارش این کتاب بارها گفته اند هر یک از فصول این کتاب خود موضوعی است برای نگارش یک کتاب مجزا. لذا خواننده ی گرامی اثر پیش رو را دعوت اهل قلم و دغدغه داران عرصه ی ستایشگری برای ورود به حیطه های بین رشته ای ستایشگری بدانند.

در آخر لازم می دانم از تمام یاران در موسسه ی قدیم «آستان» از دوستان جناب آقای مجید قیصری به خاطر رهنمودها و دلگرمی هایش و از سرکار خانم دکتر سیمین حافظ الکتب (همسر) به دلیل نگاه نقادانه اش به موضوعات و فصول کتاب و ارائه ی توصیه های کارساز، کمال تشکر را داشته باشم.

باشد به لطف و فضل پروردگار و عنایت معصومین علیهم السلام در این راه قلم روان و روان مشتاق بماند.